

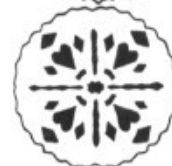
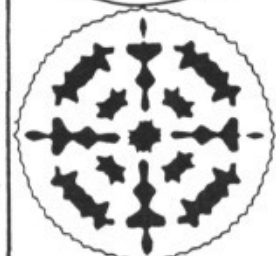

**PRENSA
CORNIA**

Nº 176

ARIANY

Novembre - Desembre 1991.

TOTS ELS QUE
FEIM FEINA A LA
REVISTA **ARIANY** VOS
DESITJAM BON NADAL
I BONES FESTES.

MOLTS D'ANYS!

El temps passa i...

* Dia 24 d'octubre ens va deixar madò Margalida Bauçà Domenge (Pujala), era viuda i tenia 91 anys.

* Dia 29 de novembre ens va deixar madò Catalina Llitenas Mestre (Llitenas), era fradina i tenia 82 anys.

Descansin en pau.

* Dia 16 de desembre ens va deixar l'amo en Bernat Martí Fort (Genó), tenia 87 anys i era casat.

ARIANY

Revista Local Independent.

Plaça de sa Creu, 2

07529 Aniany

Telef.: 56 12 87

D.L.: PM 207-1971

Grup de redacció i montage

Gabriel Frontera Mestre

Jaume Taberner Ribot

Catalina Pont Julià

Joan Malines Julià

Tomeu Bauçà Frontera

Margalida Taberner Ribot

Han col·laborat a n'aquest número

Andreu Genovart

Conselleria de Cultura, Educació i Esports

Delegació Provincial d'Educació

Escola d'Aniany

Joan Ferrer Ramis

Joan Frontera

Llonç Julià

Pere Gil

P.S.M.

Pere Riera

Germanes Rubí (distribució)

Imprimeix

Apòstal y Civilizador

Petra

Nota: La revista no s'identifica amb els diferents escrits que en ella apareguin, aquests expressen únicament l'opinió dels seus autors.

* Dia 9 de novembre es varen casar a l'església d'Aniany en Joan Massanet Zuzama amb na Joana Maria Neubaur Saler.

Enhorabona a tots.

* Dia 7 de desembre es varen casar a l'església d'Aniany en Guillem Pascual Torres amb na Maria Fort Duran.

* Dia 23 d'octubre va néixer en Pere Carreres Mas, fill d'en Josep i de na Petra.

Enhorabona als seus pares.

NO ET MOSSEGUIS LA LLENGUA PARLA CATALA

Campanya de Normalització Lingüística

Què hem de fer en s'hospi- tal de Manacor? Ja està bé!

Han fet la primera comunió enguany

* Dia 24 de març va fer la primera comunió na Isabel Darder Barceló.

* Dia 24 de novembre va fer la primera comunió en Miquel Bestard Bonnàs.

* Dia 6 de maig varen fer la primera comunió en Tameu Antiques Gomila, en Guillem Mayol Ribot, na Maria Frontera Alcover, n'Antònia Oliver Rigo, en Francesc Oliver Rigo, n'Antònia Buñola Sansó, en Sebastià Font Curiert, en Guillem Costa Bauçà i na Francisca Frontera Alcover.

La meva primera anada a ciutat

Em consider un mallorquí de la postguerra (vaig néixer el 1937 a Ariany) i en vaig patir les conseqüències. Cartilles de racionament, calderes de moneatos, pa negre, oli en restriccions i altres tantes estretors que ara no poden entendre els allots nacs en la balquena i abundor.

Ara el que voldria descriure en aquest curt article és la primera sortida fora d'Ariany, llogaret eminentment camperol. Deuria tenir sis o set anys quan mon pare que feia de fuster entre setmana i de barber els dissabtes i diumenges i altres festes, em convidà a viatjar fins a Palma. Es tractava segurament de comprar fusta als magatzems i altres articles de barberia. Agafàrem el primer tren d'alba a peu fins a Petra (res de camiona). Tot respirant l'aire àcid dels formiguers disseminats i embolcallats per les boires matinals. El tren era incòmode i lent amb seients de fusta i carbonissa que embrutava les camies blanques i la cara (llavors ja es podia parlar de contaminació ambiental). No dirieu què va ser el que m'agradà més d'aquesta diada memorable? (i ho era per un allotet com jo que encara no havia sortit de la

cloasca de l'ou). Fou topar-me a la Plaça d'Espanya amb l'estàtua del rei en Jaume I a cavall i amb espasa. Bé el vaig mirar aquell monument recobert de verdet i enrevoltat de coloms gràcils i lleugers! (potser d'aquí em ve la meva afició a la història).

Al migdia dinàrem a una fonda del moll: el menú del dia era molt zencill, siurons i jarret frit. Jo badava uns ulls com a salers contemplant la mar en un dia radiant de tardor. Veure aquella immensitat blava amb reguerons blanquinosos molt encalmada em va commoure per tota la vida i deixà en mí un record inesborrable que encara sura.

M'agradava tant la mar que acabat l'auster dinar deixant el pare a la fonda tot encuriós vaig començar a passetjar mirant i remirant aquella marevella pels voltants de la Farola. Al cap d'una bona estona em vaig tèmer que estava perdut. Els plors infantils i un bon guàrdia urbà em retornaren al meu pare. He estimat tant la mar que ara enfora de Mallorca i enrevoltat de muntanyes i fondalades a Montserrat, si qualche cosa enyor i trob a faltar és la meua presència pacificant com un gran cor que batega incansablement.

Llorenç Julià Ribot.
Monjo de Montserrat.

Reflexió

Advent! en llatí "adventus" que vol dir arribada, venguda. Prest (aviat) serà Nadal. Jesús està per néixer. Es temps de preparar-se.

Aquesta venguda del Senyor ens convida un any més a obrir més les orelles, a convertir-nos, a escoltar la seva paraula i a viure més disponibles enmig del nostre món. Viure l'Advent és viure un temps de vigília. "Vigilar" vol dir estar preparat, esperar, estar atent, per tant és una actitud d'esperança, confiança. D'aquí que, aquest Advent anem fent-nos preguntes: Com ve el Senyor a la nostra vida? Som homes i dones que esperam el Senyor, escoltant o

llegint la seva paraula? Hi ha qualche cosa al nostre interior que ens fa ser més camí d'esperança per els altres?

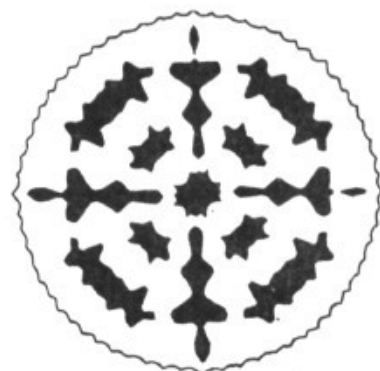
L'Esperança de l'Advent és una crida a viure el "misteri de Nadal" enmig dels nostres dies i quefers. "Déu ha visitat el seu poble" (Lc. 1,86) pensem que la vida de cadascú està més inspirada en Ell, quan la presència de Crist al nostre entorn, en les tasques de cada dia, en la nostra societat, és viva, significativa, eficaç.

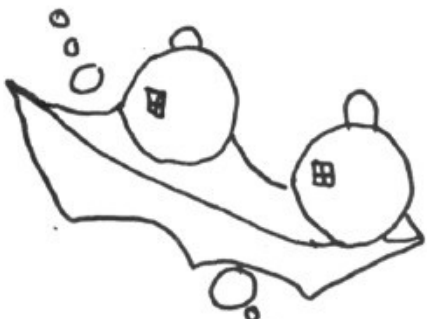
Advent vol dir: el Senyor ve, i s'acosta tant que si ens troba disposats, podem experimentar una trobada personal i comunitària que ens suggereix canvis

concrets.

L'Advent és temps d'aprendre a viure en cristià.

Pere Riera.

Ja és Nadal
 el meu Jesús ha nascut
 anem cap allà a adorar-lo
 jo li duré torró i joguets per felicitar-lo

L'hivern és fosc ja no fa calor
 per la nostra terra hi ha amor.

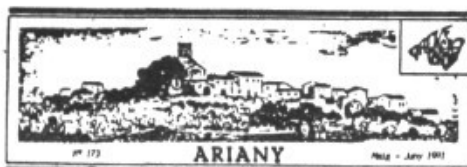

Tot brilla a la llum del foc
 tots celebrem Nadal
 Toquen les campanes
 i Quina alegria més gran!

BON
NADAL

Els nins i nines d'Ariany
 volem que Nadal enguany
 sigui alegre i feliç
 perquè tots podem cantar
 cançons alegres de Pau.
 Cicle Mitjà

N. 173 Maig - Juny 1991

La portada era una fotografia de l'exposició que es va dur a terme a Ariany, l'exposició era de l'escola d'adults de la Mancomunitat del Pla, i s'exposaven tot els treballs que s'havien duit a terme durant el curs.

Es va publicar un article en motiu de la mort d'un dels arianyers més internacionals que tenim, era el pintor Bernat Ribot, que sempre havia estat molt lligat a "Sa Fulleta", l'article es titulava "Ens ha deixat un fill il·lustre d'Ariany" i acabava en la proposició de que l'ajuntament el consideràs com a tal, creim que encara no s'ha donat cap passa en aquest sentit.

Ja havien passat ses eleccions i havien de tenir el seu recó, es va publicar un article referent a elles i un reportage fotogràfic damunt la constitució de l'ajuntament.

També hi havia un reportage damunt l'exposició abans esmentada, a la inauguració de la mateixa hi va assistir la Consellera de Cultura del Govern Balear, la coordinadora e l'escola, el president de la Mancomunitat i alguns batles dels pobles que la formen.

L'entrevista era a n'Antoni Pascual Ribot, batle d'Ariany, President de la Mancomunitat del Pla i Parlamentari per el grup PP - UM, ens va explicar uns quants projectes que es durien a terme.

Aquests mesos va venir la televisió A3 per gravar la participació arianyera al concurs "Mallorca canta".

També hi havia totes les seccions habituals a cada número de la revista.

N. 174 Juliol - Agost 1991

La portada del número era una fotografia de les festes patronals que es celebren en el mes d'agost.

Es va publicar el sermó de les festes patronals d'enguany, aquest sermó el va fer en Santiago Cortès, rector de Lloret de Vista Alegre.

Com que aquests mesos el tema d'actualitat dins Ariany són les festes es va fer un reportage damunt la festa de la independència, que es celebra en el Juliol, i de les festes patronals que es celebren en el mes d'Agost.

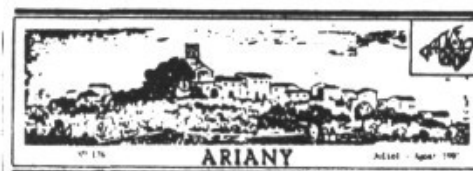
Va sortir un article referent a la Mare de Déu de les Neus, antiga patrona d'Ariany.

Es va publicar la primera part d'un estudi que s'ha realitzat damunt els molins de vent a Ariany, com que el treball era molt extens es va publica es dues parts.

L'entrevista era a Sor Francisca Mestre, missionera que està al Perú i que havia vengut Ariany per passar una temporada amb la seva família.

Aquest mesos varen començar les obres de canalització de les aigües netes i brutes a n'el nostre poble, sens dubte és una gran obra que va començar i no sabem quan acabarà.

Aquest número, per ventura, per esser el de l'estiu sempre ens surt un poc més curt, però no faltaren els esports, la farola i altes col·laboracions.

F
e
s
t
e
s

1
9
9
1

A
g
o
s
t

1
9
9
1

N. 175 Setembre - Octubre 1991

La portada era una fotografia per commemorar el número 175 de Sa Fulleta.

Es va publicar un editorial en motiu del número 175 de Sa Fulleta.

Va sortir publicada la segona part del treball dels molins de vent a Ariany, la primera part ja havia sortit en el número anterior.

El personatge va esser en Guillem Frontera que havia estat elegit director del Casal Solleric de Palma.

L'entrevista es va fer a na Rafela Frontera, per la seva tasca que dur dins Ariany ensenyant ball de bot, i per la seva participació en el Cor Parroquial.

Com que era temps de secar figues es va publicar un reportage damunt aquest tema, i gràcies a ell vàrem poder saber com es realitzava aquesta tasca fa un grapat d'anys.

Va sortir un reportage de les síquies i de les obres que es realitzaven a l'aljub, per adequar-lo com a dipòsit d'aigua per abastir al nostre poble, també aquests mesos es va fer el pou de on treuran l'aigua per beure, la perforació va esser un èxit.

I per no ser menys en aquest número també hi va haver la col·laboració de l'escola, els esports, la glosada, passatemp,...

N. 176 Novembre - Desembre 1991

Aquest és el número que teniu entre les mans, la portada és nadalenca per felicitar-vos i donar-vos els Molts d'anys!

Hi podeu trobar un reportage damunt l'estat de conservació i neteja en que es troba el cementiri.

Un article damunt la situació en que es troba el Local, una obra que sempre ha duit la polèmica aferrada.

Aquests mesos es varen celebrar unes matances que es varen gravar per posteriorment mostrar-les per la televisió a tot Mallorca.

Hi ha un resum dels 6 números que han sortit enguany de Sa Fulleta.

També hi ha totes les seccions habituals de la revista, esports, escola, entrevista, passatemp, etc.

Ja només ens queda desitjar que l'any 1992 sigui tan bo o més com ho ha estat aquest que ja hem acabat.

Molts d'anys!

TOTS ELS QUE
 FEJA FELIÇ A LA
 REVISTA ARIANY NOS
 DESITJAM BONS HANES
 I BONES FESTES.

MOLTS D'ANYS!

Felicitacions rebudes

Molts d'anys

Maria Antonia Munar i Riutort
Consellera de Cultura, Educació i Esports

Munari

Palma, desembre de 1991

CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS
GOVERN BALEAR

Cristòfol Soler i Cladera
President
del
Parlament de les Illes Balears

Vos desitja bones Festes de Nadal

i
Any Nou

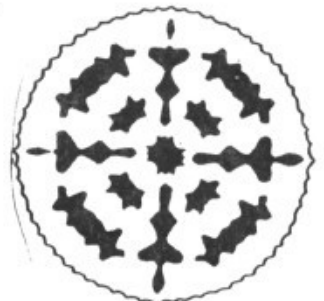

Nadal 1991

Pere-Gil, glosador

Us desig bon Nadal i
molt felicitat i venturosi any 1992.
Corral abinnada del
nostre

Pere-Gil

Es mestres i
alumnes del Col·legi
Públic d'Ariant
de M.D.A. desitgen
unes bones festes

La Felicitat que
avui ens desitgem,
confirm-la a Aquell que
pot satisfer-la
més que tot quant
podem esperar.

BON NADAL

DELEGADO DE MEDIOS DE COMUNICACION SOCIAL
IBIZA DE MALLORCA

Temps de matances

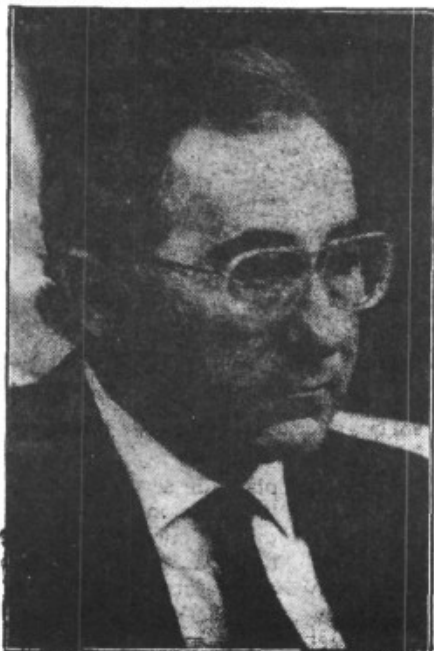
Com imagin tots sabreu, la Conselleria de Sanitat ha dictat noves normes en referència a les matances tan habituals en aquests dies freds d'hivern.

Fins ara, es podien fer matances des d'octubre fins a maig, quedant per pura lògica els mesos d'estiu sense poder sacrificar porcs degut a la calor.

Doncs ara i a partir de la publicació de l'ordre al BOCAIB el passat 19 d'octubre, el temps de matances, queda reduït als mesos de novembre, desembre i gener.

Però l'ordre, no es limita tan sols això, sino que també prohibeix la venda o donació de qualsevol producte de la matança i al mateix temps, també indica, que cada família tan sols pot matar els animals necessaris pel propi consum, essent el batle del poble qui determinarà el número assignat a cada família. Endemés, un veterinari ha de passar a fer un anàlisi a l'animal antes i després de matar-lo.

Quan una persona llegeix això, el primer que fa, és mirar el calendari i mirar si és el dia dels Inocents i aquesta és una inocentada, però llavonces pensa i diu: No! això està publicat al BOCAIB! Idò és veritat!

El conseller de Sanitat, Gabriel Oliver.

Pensant fredament, la cosa, no es tan descabellada. El temps que donen per matances, són els mesos que fa més fresca i la sobrassada cura millor. Per altra part, és normal que es reguli que un veterinari faci uns anàlisis per detectar possibles infeccions de triquinosi, però a partir d'aquí, pens que ja no hi ha res que quadri.

No té sentit, que un pagès no pugui engreixar un porc per ell i un altre per fer sobrassada per vendre, com n'hi ha bastants que ja ho feien. Al mateix temps que n'engreixen un, n'engreixen dos i el resultat, és una bona perxada i un parell de doblers extres de tot el que pugui vendre. Hi ha mal aquí? No hi ha uns veterinaris que ha de analitzar? Idò que analitzin. Perquè si una persona vol no ha de poder regalar una sobrassada o un enfilai de botifarrons? Té sentit? Endemés, que hi haurà, un Guardia Civil a cada casa vigilant que no surti cap sobrassada pel portal? o vendrà un inspector a comptar cada dia les sobrassades penjades i els botifarrons que manquen? Ara no veu aquest conseller que això és una pardalada?

Una llei quan es posa, és per fer-se complir, no per discutir i omplir papers i aquesta pot estar ben segur Senyor Conseller, que en un 90% no es complirà. Pot estar segur, que cada família

matarà els porcs que voldrà. Pot estar segur, que hi haurà ben pocs veterinaris que vinguin a veure el porc antes de matar-lo i menys encara que vinguin quan és mort bona feinada tendrien! i endemés, no crec que dos o tres veterinaris de torn per comarca, puguin recollir mostres de tots els porcs que es matin un diumenge posem per cas, i pot estar ben segur també, que ningú podrà llevar aquest costum tan arrelat dins les nostres famílies pageses, de fer un present per matances, als cóneguts, amics, família i com no! a les monges del poble que gràcies a la generositat de la gent, aquests dies recullen bona quantitat de llom, carn magra, sobrassada i botifarrons ... i què no és guapo això?

No creu Senyor Conseller que vàldria més perdre el temps en altres coses? N'hi ha tantes d'espenyades! Deixi tranquils als matancers i faci una passada per Ariany. Segur que si li donen dues llonganisses, estarà més content que si només n'hi donen una i millor si li donen dos enfilais de botifarrons que un, ara bé! si ve, no dugui cap inspector, no sia cosa que endemés de dur-se'n sobrassades, a damunt mos fotin una multa.

P.D.: Es que per paga jo no mat porc i tot l'any vaig de regalat.

Biel Tovell.

En aquests moments es parla molt de l'autofinanciació de l'església, en el nostre poble tenim un immoble que és de l'església i pareix que comença a esser urgent un replantejament damunt aquest immoble, perquè si nos torbam un poc nos caurà damunt.

Aquest immoble és el polèmic "Local", edifici que es va fer per complir unes funcions que quasi mai ha complit, fins ara molt bé, però és que avui en dia aquest edifici ja ha de menester una mà que l'ajudi a no esbucar-se, aquesta és la realitat; ara està mort, no s'hi pot fer cap activitat per por a quedar-hi enterrats.

Sol·lucions? és ben hora de cercar-ne, pensau que si cau difícilment es tornarà aixecar, les sol·lucions passen per dos camins, un és que l'església es responsabilitzi i es vulgui comprometre a arreglar-lo, o bé, una cessió definitiva a n'el poble d'Ariany.

Pareix que la primera sol·lució està molt crua, l'església segurament no tindrà doblers per dur a terme aquesta obra, i els que l'haurem de pagar serem nosaltres, la resposta de la majoria d'arianyers és que no hem de pagar es "Local" dues vegades, resposta que me pareix molt encertada.

La segona sol·lució seria la més adequada, i és cedir definitivament el "Local" al poble, a l'Ajuntament i aquest es pot encarregar d'adequar-lo, mitjançant subvencions d'alguns estaments oficials, com a Casal de Cultura tan necessari a Ariany (pensau la manca d'espais que tenim per fer exposicions, conferències, o altres tipus d'activitats culturals), i passaria després per la creació d'un patronat cultural que s'encarregaria de fer-lo funcionar implicant a totes les possibles manifestacions o grups culturals d'Ariany.

Aquesta sol·lució pareix que no sembla molt adequada a

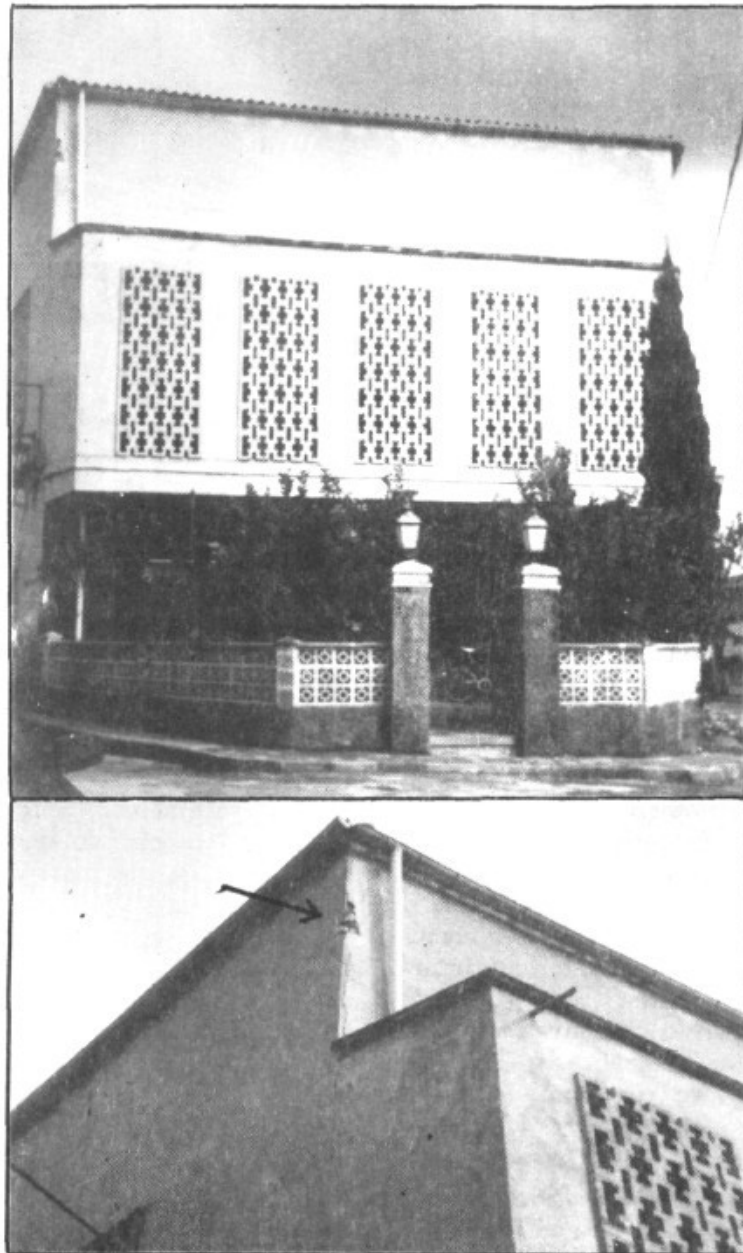
l'església, però aquesta institució ha de pensar que sense una cessió total e indefinida és ben normal que qualsevol institució hi vulgui realitzar inversions importants.

Ja és ben hora d'arreglar això, o el deixau caure o mirau de cedir-lo per crear un centre cultural a Ariany, aquí s'han d'asseure les diferents parts implicades i parlar-ne, però pensau que el poble té dret a dir la seva, ja que tots el varem pagar i el volem disfrutar.

Crec que sincerament, que lo que manca és una gran falta d'interés d'alguna de les parts per arreglar l'assumpte, per uns serà una part i per altres serà l'altre; el qui hauria de jugar un paper molt important i de presió seria el Consell de Parroquial, presió damunt qui pertoquí, que en el meu punt de vista és el Bisbat.

Esperem veure una sol·lució definitiva i favorable a n'aquest etern problema.

Jaume Taberner Ribot.

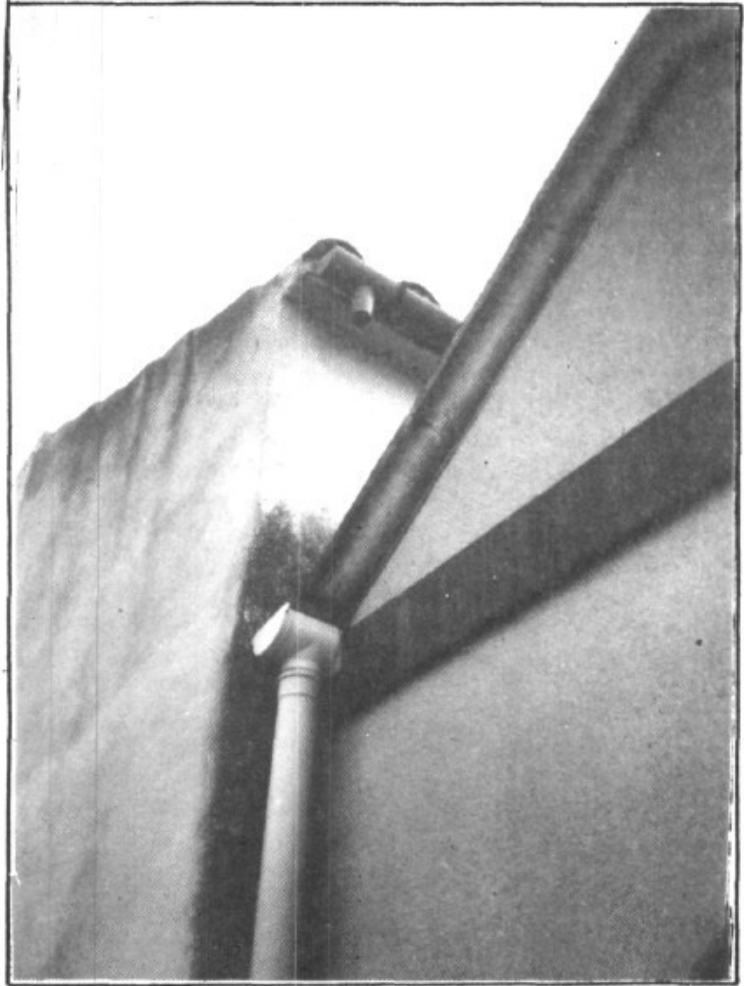
Nota: La nostra intenció era fer fotografies a la part que amenaça més ruïna, que és el teatre, però les autoritats competents no ens han deixat fer aquesta tasca.

El cementiri: descans en pau o ...

Volia deixar aquest apartat per el darrer, me pareixia bastant fort e impactant, però cronològicament ha d'esser el primer perquè la denúncia que vaig a fer data de catorze anys. Es tan sencill que és molt penós que hagi de sortir a la llum pública, només hi manca un metre! de canal a la capella del poble, no sé perquè de la tardança, però després de tants d'anys i de tants de perjudicis a la capella contigua (de la qual el que firm aquest article n'és part interessada), és va donar avís de paraula a un membre del consistori amb facultats per posar-hi remei, la contestació va esser que per posar la canal el millor que podíem fer era adreçar un escrit a l'Ajuntament per poder-ho passar al ple, valgui aquest escrit com avís, després de pagar tots els rebuts de contribució i aguantar pacientment 14 anys de perjudicis i excuses crec que l'únic escrit que es mereixen, hauria d'anar adreçat al jutjat demanant indemnitzacions i responsabilitats.

I ja posats a denunciar, recoman a la gent que no li agradin les coses fortes, o que tengui un agut sentit de la repugnància, que s'aturi de llegir aquí perquè el que ve a continuació pot ferir la sensibilitat a més d'un. Al nostre cementiri, hi ha un caramull de rates (les més grosses entre 20 i 25 cm.) que es passegen per enllà on volen i sense que ni tan sols per motius de sanitat el nostre consistori hagi iniciat una tasca d'extermini o de prevenció d'un animal tan maligne, a un lloc tan sagrat. Tenc constància d'aquest assumpte a través dels meus propis ulls, i vos puc assegurar que si sempre és poc agradable veure aquests animals, molt menys ho és en aquest cas.

Vull deixar clar que desde fa un temps alguns membres, si no tots, del nostre ajuntament estan al corrent dels dos temes abans

esmentats.

I no podria acabar sense fer referència a l'estat general del cementiri, és de pena, l'únic elogi que es pot fer, és que darrerament ha millorat molt en la seva llimpiesa; però estèticament deixa molt que desitjar, quan el mires de damunt, pareix un "parxís", en tant de "colorín colorado", és increïble com no es va poder imposar per part dels responsables un estil semblant per totes les tombes, tant bé ho saben fer a això de mandar i de fer gastar duros i no saben fer tapar una tomba que està mig oberta.

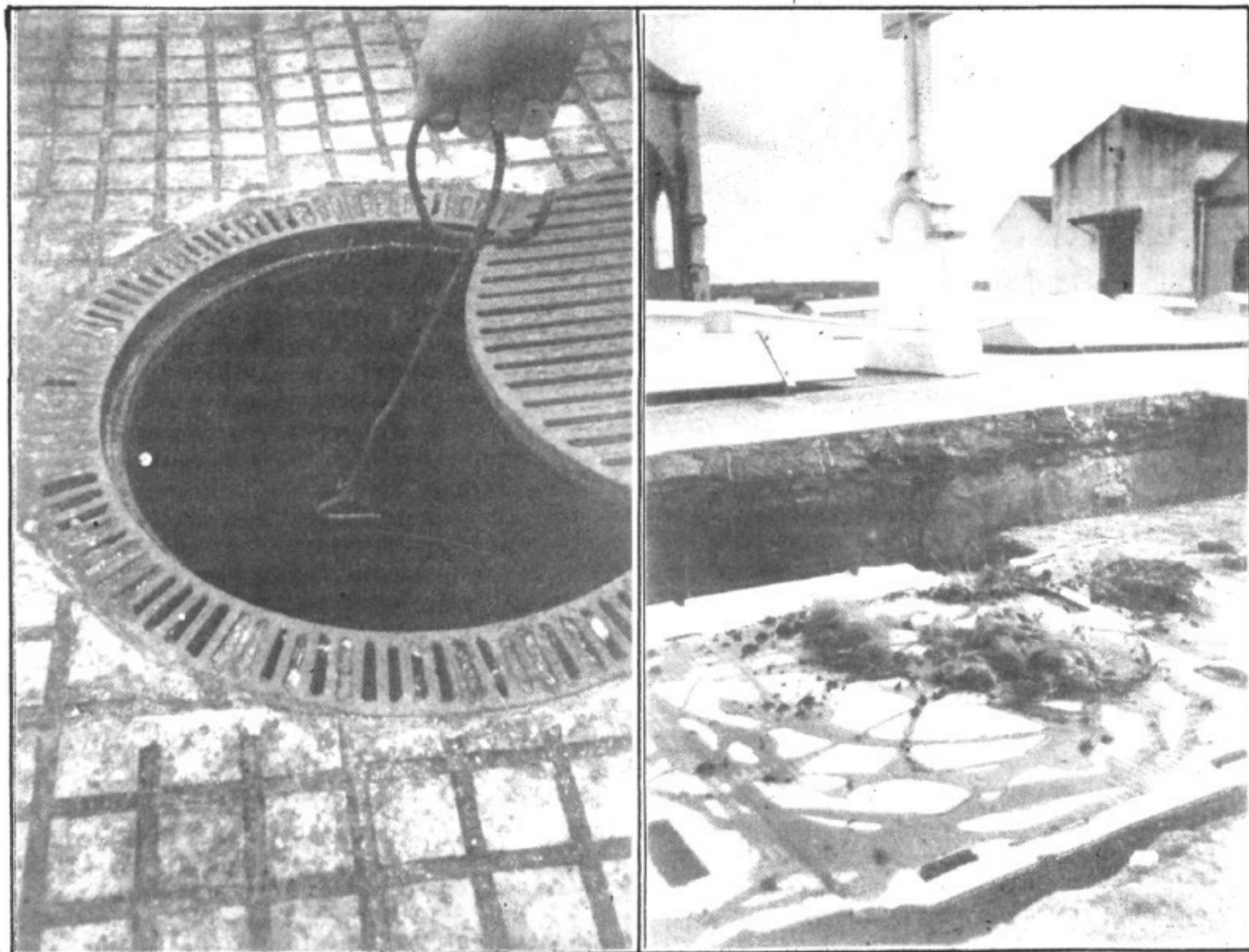
Un altre assumpte, és el de la construcció de les capelles, no sé d'on va venir la norma de fer tots els nixos a baix terra, quan la voluntat de molts de propietaris, era fer-los a dalt, i per acabar de fotre, ara tenim que tots els que són propietat del poble estan a d'alt terra.

Si a tot això hi afegim la manca d'ornamentació forestal pròpia de tot cementiri. El rudimentari sistema per poder obtenir un poal d'aigua, no estaria de més posar un coll de cisterna o al manco un grifó abans de que qualcú caigui de cap dins aquell forat; i per acabar s'ha de dir que no hi ha electricitat, ni es sap quines gestions ha fet l'ajuntament davant GESA.

Senyors, fa poc es varen complir els cent anys d'aquest lloc Sant, quan es complerquin els dos-cents és llei de vida que jo i tots vosaltres hi hagi d'esser, esper que ja hi hagin posat remei, perquè una eternitat és molt llarga, sobretot si l'has de passar amb rates i humitat al teu voltant.

Esper que aquest article vos faci veure que si per desgràcia els morts no poren votar, som els votants els qui pagam els rebuts.

Joan Molines Julià.

La fotografia de la pàgina anterior és el tros de canal que fa falta i dona la humitat a la capella que està aferrada a la del poble.

Les fotografies d'aquesta pàgina són, la primera és del rudimentari sistema per treure un poal d'aigua, ni tan sols hi ha el poal ni la conda.

Les altres dues no han de menester cap comentari, quina freixura!, no són berbes no, i això només és una caçada, abans d'aquesta ja se n'havien fetes d'altres, això és repugnant.

Entrevista a l'amo en Jeroni Sancho i Ginard.

Una gran persona i amb una memòria extraordinària, alegre i tot lo que a ell l'enrevolta respira humor i simpatia.

Així començam i transcorreix l'entrevista:

*** Bon dia l'amo en Jeroni, com anam?**

Uei, bergant que hi ha res de nou o quina mosca t'ha picat?

*** Venia a fer-vos una entrevista, si voleu, per sa fulleta d'Ariany.**

Hauràs de cridar un poc, perquè tenc les orelles un poc embossades, no és que sigui sord, però temps enrera, quan era jove millor hi sentia.

*** I ara que parlau de joventut, quants d'anys teniu?**

Vaig néixer dia 23 de març de l'any 1897, i tu que saps fer contes, veuràs que dins pocs mesos compliré 97 anys, que per cert he de fer una festa sonada.

*** Es a dir, que vàreu néixer a Ariany i ...**

Poc a poc, no passis s'arada davant es bou, jo t'explicaré; vaig néixer dins es terme de Capdepera, a una finca anomenada Na Maians, allà on vivia mon pare i ma mare. Erem sis germans, mon pare era contrador, què més vols sebre?

*** Durant quin temps vàreu anar a escola?**

Hi anava a estones, quan podia, perquè tots ajudàvem a ca nostra, els vespres eren les millors hores i sobretot abans de combregar que els frares mos ensenyaven ses oracions. Però la feina era la nostra escola.

*** Quina feina era la vostra?**

Quan vaig tenir dotze anys, feia de picapedrer a Morell, saps on és? perquè tú això de fora vila no crec que sigui es teu fort. A n'es 16 anys, llaurava amb una parella de vaques, i així redolant fins que vaig tenir l'edat per servir al Rei als 21 anys.

*** Qué vol dir servir al Rei?**

Fer es servici home! Vaig esser destinat al "Cuerpo de Sapadores y minadores", veinat d'infanteria, a la Rambla. Durant tres anys, el meu capità era D. Luis García Ruiz.

Vaig esser telefonista a la central militar de capitania i el capità general era D. Martín Sanmartín Patiño.

*** Tres anys? o ereu voluntari?**

No p... ben forçós! cobràvem sis dècimes i per dinar i sopar plat únic.

*** Com així no vàreu re-enganar vista que a ca vostra vos esperava molta de feina?**

Escolta, vaig estar a punt d'esser Guàrdia Civil, perquè vaig tirar es papers, però vaig desnonar.

*** Vos, Guàrdia Civil...?**

Que te creus tú, vaig esser durant cinc anys garrigué de S'Auma Vell, una possessió devora Artà i amb sa carabina pareixia una autoritat, que en realitat ho era, perquè quan estallà sa guerra mos concentraren a n'es corter de sa Guàrdia Civil.

*** No vàreu estar a n'es Pujol de missatge?**

Sí, i l'amo era molt bona persona, l'amo en Monserrat i d'ell tenc una dita que sempre he recordat "home que sap lo que guanya, no té cap cèntim mai".

Tant és així que una vegada vaig deixar de ser garriguer i amb la meva doneta q.e.d. vàrem comprar una vaca i ella va esser el meu senyor, després una altra i així vàrem anar endavant, pensant en ses paraules de l'amo en Monserrat d'es Pujol.

*** Quant cobraveu a n'es Pujol l'amo en Jeroni?**

70 duro cada any, però com que hi vaig estar uns quants d'anys sense cobrar quan vaig fugir, en vaig dur un reconet de 600 duros i va esser un bon copet.

*** Ara que hi pens, i que heu parlat de la vostra dona, com va esser el refresc del vostre casament, com ara més o menys?**

Qué va!, saps que hi vas d'equivocat...

Una botella de suc, dos paquets de paciències, galletes que diven ara, i a corre!

* Voleu dir, qué féreu un reconet de 600 duros en aquell temps?

Sí, home, perquè la dona duia la casa, anava a jornal. Valia molt aquella dona meva.

Ja visquent a Ariany comprarem sa casa a madò fidevera, també vaig comprar es trast i amb s'ajuda del meu fill que sempre donava "ànimos". També valia molt el meu fill Pedro que també e.p.d. Tenguérem "Sa Bodega", tú t'has de recordar, sa Central de teléfonos, barberia, amb una paraula, tot passa.

* Parlant d'altres coses, quantes vegades vos heu embarcat? o millor dit, heu anat a sa Península amb barco o avió?

Mai, no he sortit mai de Mallorca. Quan feia el sevici, demanaren voluntaris per anar a Alcalà de Henares, jo ho vaig demanar, però de 16 n'escolliren 5 i jo vaig quedar fora, i gràcies que no hi vaig anar perquè ho passaren ferest.

També amb un parent meu pensàrem d'anar a Cuba a fer fortuna, ell hi va anar primer i m'havia d'enviar el passatge,

però va morir abans, i aquí me tens sense haver sortit mai de Mallorca. I ara ja no ho paga, qué no ho creus?

* Coneixeu bé Mallorca, no és així? ses Coves, platges, urbanitzacions, etc.

Més o manco, les coves d'Artà,

quan vengué el Rei Alfonso XIII, sí que m'en record, ell era molt jove i tots els que fèiem feina a sa Possessió mos enviaren amb unes falles a fer llum a dins ses Coves, perquè en aquell temps no hi havia electricitat. Per cert, saps que l'escala per pujar a ses coves es va fer amb una sola nit.

També conec lo que tú dius urbanitzacions perquè hi vaig de tant en quant, veig estrangers i estrangeres i com que som bon aprenent ja sé dir bon dia i altres coses amb estranger.

* Per exemple?

"Bai, bai", "allo", i tú que te creus, encara tenc bon cap!

Vertaderament sí, l'amo en Jeroni, un bon cap, una bona memòria i un bon humor i que Déu vos ho conservi per molts d'anys i que el dia 23 de març pogueu complir el 97 anys i que tots els arianyers poguem veure el dia que complireu els 100, vos farem una festa ben sonada.

Joan Ferrer Ramis.

*

Per un món més humà

No cal fer molts d'esforços per demostrar que la societat en la qual vivim és materialista, poc solidària i altament competitiva. Cadascú va a lo seu i fot qui fot.

El que més preocupa és veure com aquests elements de la poca solidaritat i la competitivitat, van calant dins l'ambient d'una manera descarada i profunda, fins al punt que han adquirit carta de ciutadania.

Avui es veu normal que en l'esport, per exemple, es lluiti per aconseguir el triomf, encara que sigui a força d'humiliar l'adversari. I ja que estam en el terreny esportiu ens podem fixar com, en el futbol, moltes jugades no acaben en gol per l'afany de protagonisme, per les ganes de figurar o fer el joc en solitari.

L'esport podria ser més educatiu si se cultivassin els valors dels bons modals, del compartir les jugades, del saber perdre, de fer un joc vistós i eficaç, que una cosa no lleva l'altra ...

El que passa en el món de l'esport és, per desgràcia, un reflex del que succeeix dins la vida de cada dia, una vida que hem acabat de fer-la impossible amb l'excusa que els mals que afecten la nostra societat d'avui (materialisme, consumisme, competitivitat) no tenen remei ni alternativa. I ens ho arribam a creure.

Curiosament, però, cada any hi ha com un intent, un acte de bona voluntat, de canviar aquesta manera de viure tan egoista. A partir de mitjan mes de desembre comencen a aflorar sentiments de solidaritat, germanor, pau, felicitat. Potser m'he passant escrivint **sentiments**, tal vegada hauria d'haver posat **paraules**, perquè sovint no anam més enllà de les paraules.

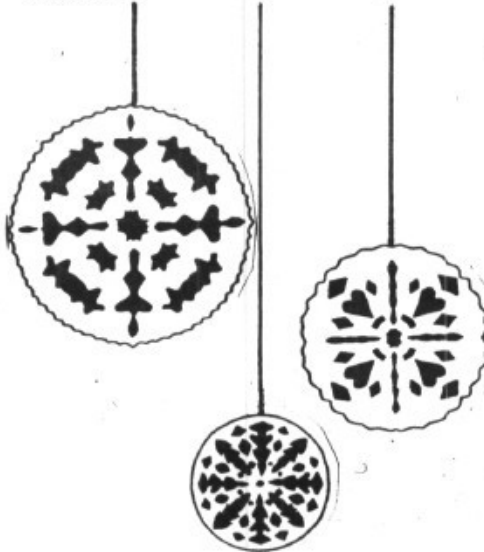
El que és cert és que quan s'acosta Nadal pareix que a tothom se li reblaneix el cor i es vol viure en forma d'esprint allò que s'hauria d'anar realitzant de manera continuada

durant tot l'any.

Que el Nadal d'enguany ens serveixi per tirar p'en terra murs, bardisses o fronteres que adesiara ens separen i ens ajudi a construir, amb les obres de cada dia, una relació més fraternal, comunitària i gratuïta. Si ho aconseguim, guanyarem més que amb totes les olimpíades del 92, que ja treuen el nas.

Andreu Genovart.

De la revista "Bona Pau" de Montuïri.

Als subscriptors

Com cada any per aquestes dades ens toca fer una feina no sempre agradable d'anar a cobrar la subscripció de l'any que ve de Sa Fulleta, a la gent resident a Ariany hi anam per les cases, però als subscriptors de fora poble les pregam que si per l'any 1992 les interessa rebre Sa Fulleta que ho comuniquin a qualsevol membre del grup de redacció, de no fer-ho així entendrem que es vol renunciar a la subscripció i a partir del gener ja no les enviarem pus números de la revista.

Per no tenir problemes de darrera hora, vos pregam que si vos interessa ho comuniquem lo més prest que poguem per poder confeccionar la relació de les adreces, gràcies per la vostra col·laboració.

El grup de redacció.

Pla provincial de formació del professorat CURS 1991-1992

El Director Provincial del Ministeri d'Educació i Ciència, Andreu Crespi, va presentar el passat dilluns dia 16 el PLA PROVINCIAL DE FORMACIO DEL PROFESSORAT pel curs escolar 1991-92, que permetrà una millor aplicació de la LOGSE, llei que s'aplicarà a partir del proper curs. La quantia econòmica del Pla presentat, supera els 299 milions de pessetes que significa un increment el 20% respecte al curs anterior.

Els quatre CEPs de les Illes, Palma, Manacor, Menorca i Pitiuses, seran els encarregats de desenvolupar els més de cent cursos que seran impartits aquest curs. Es tracta d'unes ensenyances que no són obligatòries però que afavoreixen considerablement la preparació del professors de, cara a les necessitats de la societat moderna.

L'acte de presentació als mitjans de comunicació i al professorat es va desenvolupar al Centre de Cultura de Sa Nostra i el Director Provincial va estar acompanyat a la presidència per Bartomeu Llinàs, anterior cap de la Unitat de Programes Educatius, Carme Pons, nova Cap de la U.P.E., i els quatre directors dels distints Centres de Professors de la nostra Comunitat Autònoma. Hi assistiren quasi dos centenars de professionals de l'ensenyament per tal de conèixer el nou Pla de Formació del Professorat.

El proper dia 1 de gener de 1992, farà 50 anys que va morir a Ariany una de les persones que han deixat més marca en el seu pas per el nostre poble, ens referim a Don Martí Truyols Sureda.

La nota necrològica apareguda al Butlletí del Bisbat de Mallorca, ens dona a manera de resum la seva biografia que ve a continuació:

" 1 de gener de 1942. Mor a Ariany el Rd. Sr. D. Martí Truyols Sureda, Ecònom de la mateixa Villa. Va néixer a Manacor dia 11 de maig de 1875. Després dels seus estudis eclesiàstics en el Seminari Conciliar de Mallorca, fou ordenat Presbíter, el 23 de setembre de 1905. Desde el 1 de desembre del mateix any fou Vicari "in càpite" de la Entitat d'Ariany fins que, en l'any 1935, fou elevada a Parròquia d'Entrada quedant ell mateix com Ecònom de la nova Parròquia".

No sabem si la data del cinquantenari de la seva mort haurà passat per alt o no, en el moment d'escriure aquestes línies encara hi manquen uns quants dies, però creim que seria ocasió per rendir una missa d'homenatge a qui tant va fer per el poble.

Quan va fer el 25 aniversari de la seva mort es varen traslladar les seves despulles desde el cementiri fins a l'església,

enllà on ara reposen, damunt de la seva tomba es va posar una làpida en la següent inscripció:

AQUI REPOSEN LES DESPULLES
D
DE
MN. MARTI TRUYOLS SUREDA
RECTOR DE LA PARROQUIA
1905 - 1942
TRASLLADADES EN OCASIO
DEL XXV ANIVERSARI
DE LA SEVA MORT.

També hi ha col·locada una làpida en el portal major de l'església amb la següent inscripció:

A LA SANTA PAZ Y MEMORIA
DEL REVERENDO SEÑOR DON
MARTI TRUYOLS SUREDA
PRIMER ECONOMO DE ESTA PARROQUIA
ARIANY QUE DESDE DIA 9 DE DICIEMBRE DE 1905 HASTA EL DIA DE SU MUERTE, 1 DE ENERO DE 1942 RIGIO PATERNALMENTE Y LEVANTO Y EMBELLECIO ESTE NUEVO TEMPLO.

VIVAT IN DEO

- * -

SUS FELIGRESES AGRADECIDOS
FIESTA DE LA TITULAR DE 1942.

Per part de la Fulleta, ens proposam que el proper número fer un estudi el més exhaustiu que podrem damunt la seva vida i obra a fi de que al manco desde el caire senzill de la revista rebí aquest petit homenatge a la seva memòria.

Ja que a la Fulleta anterior vos varem demanar a l'Ajuntament que arreglássiu la nostra escola d'Ariany, ara dos mesos més tard vos volem donar les gràcies perque tota l'escola s'ha millorat un poc.

Quasi abans de que es publicqués la Fulleta ja mos havien possat papereres.

Després amb l'ajud de l'Ajuntament i L'APA vam donar un altre cop de mà a l'escola, posant-hi engronsadores i tobogans. També es va arreglar els antics vestuaris del futbol, i ara hi guardam material de gimnàstica.

També s'ha pintat un camp de futbet i un de bàsket, ens han assegurat que prest hi posaran els arcs i les porteries.

Per tot això, i per l'esforç que ha suposat fer això, tots els alumnes vos volem donar les gràcies, a l'Ajuntament i a l'APA.

GRACIES de part de tots els alumnes i mestres d'Ariany.

Enhorabona!, ja s'han instal·lat les engronadores a les escoles perque els allots puguin jugar.

Unes matances de pinyol vermell

Com ja indicàrem a números passats, a Ariany s'havien de fer unes matances que les filmaria A3TV, per després transmetre en un programa especial. Doncs bé, aquesta matança, es va dur a terme el passat 14 de desembre.

Ja de bon matí, les càmeres, amb D. Bartomeu Ensenyat al front per impartir ordres, estaven al lloc per començar la tasca.

La veritat, és que el temps no acompanyava massa, ja que només començar a rodar les primeres escenes -l'arribada del matador acompanyat de dues velletes, uns quants de infants i les xeremies- va començar a fer quatre gotes que ens fèien tèmer el pitjor de tot, però després el temps va millorar i fou així que poguérem tenir la matança en pau.

No explicaré tot el que férem perquè més o manco imagin tots sabeu en què consten unes matances i les passes que es donen, tan sols vull fer constar que durant tot el dia regnà una gran activitat i que els "actors" arianyers es portaren més que bé com supòs tendreu ocasió de veure per TV.

Realment, crec que ha sigut una experiència molt interessant per tots els que l'han viscuda, jo entre ells i com no podia ésser menys, va acabar en un fogueró fet de romaguers, en torn del qual, es cantaren ximbombades i es ballaren jotes i boleros acompanyats per els xeremiers, per acte seguit, passar al sopar d'un

centenar de persones, d'aquells que diuen "d'altar fumats i missa de tres", ja que no hi mancà res, des d'arròs i pilotes fins a figues seques, passant per cames-roges, ametlles en clovella, magranes, etc. etc. tot dins la més autèntica tradició mallorquina. Al sopar, va assistir-hi la Ilma. Sra. Pilar Ferrer, consellera de cultura del CIM, D. Joan Bauzá Tinent Batle i president de la comissió de turisme de Palma, D. José Maria Gonzalez Ortea, enginyer d'Obres Públiques i portaveu del PP al Parlament Balear, D^a. Catalina Ensenyat, directora general del medi ambient del Govern Balear, D. Pedro Serra, president del "Grupo Serra" (Diaris Balears i Últim. Hora, A3 Ràdio i TV), D^a. Margalida Magraner, directora del Mallorca Daily Bulletin, els coneguts glosadors Pere Gil de Sòller i Maria Serrano de Valldemossa, el nostre batle Antoni Pascual i l'Escola de Música i dances de Mallorca!

en el seu director Bartomeu Ensenyat al front.

Després del sopar, n'hi va haver que es menjaren tres plats d'arròs i dos de pilotes, va bastar que un dels assistents s'aixecàs per donar l'enhonorabona a les cuineres, quan ja va començar la bulla. En Pere Gil i Na Maria Serrano s'aixecaren i començaren les glosades que prepararen damunt la festa, als quals, també s'hi ajuntà mon pare, com a glosador arianyer i en feren unes quantes.

Acte seguit, D. Bartomeu ens llegí una adaptació del testament del porc; obra anònima i que ell havia fet referint-se a les matances arianyeres.

Arribats aquí i ja un poquet alegres, començaren els balls i les cançons. Primerament, per rompre el gel, S'Escola, després, Ses Burgues i companyia començaren el seu repertori inacabable de "Formiguetes", "Dominés", Cançons de picat, "Borino", "Bota granot", etc. per seguir en l'Amo En Xesc de Son Cloquis i ja acabant

en un altre repertori de s'Escola de Música i dances de Mallorca. Tothom va quedar molt satisfet i la prova, és que el nostre batle va proposar que aquesta festa de matances es repetís cada any, cosa que segurament es podrà dur a terme si l'any que ve ens hi posam en temps. Podria esser una festa per institucionalitzar a Ariany i que segurament tendria molta acceptació. Esperem que així sia ja que suposaria una gran propaganda per el nostre poble, de fet, feia més de dos mesos que s'en parlava per A3 Ràdio i segurament la retransmissió per A3TV, també tindrà molta repercussió.

I ara ja per acabar, transcriu el Testament del porc, que com he dit abans, és una adaptació d'una obra popular anònima, feta per D. Bartomeu Ensenyat per aquestes matances.

Amics meus si estau atents
i posau atenció
vos daré relació
d'aquests aconteixements

Vui matí quan hem anat
a treure es porc de sa soll
l'hem trobat allà mig foll
de tant que havia menjat
de seguit havem pensat
això és perquè pesàs més
llavors hem ben comprovat
ningú anava equivocat
mos han cobrat més doblers

Quan es porc se va trobar
damunt aquella banqueta
i vegé sa ganiveta
va quedar tot estorat
amb això va alçar es cap
i mos mostrà sa barramenta.

Emperò això no acaba aquí
es porc en un bon llatí
mos ha dit molt dolçment
ja que avui he de morir
deixau-me fer es testament.

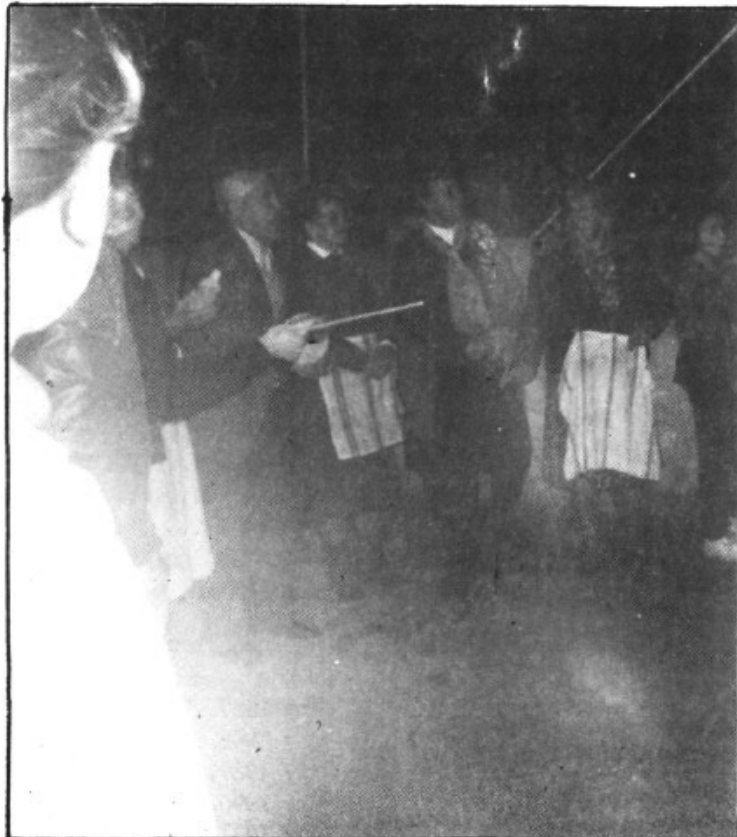
He elegit primerament,
dos escollits mamesors
en Biel Tovell es ros
i madò Burgues després
perquè en esser mort tengués
qui dins pocs dies
fes complir ses obres pies
que se deixàs
i sos parents avisàs
que s'en cuidassin
i es pebrebort comprassen
pes seu enterro.

I de seguit respongué es verro
anemos-ne a C'as Notari
a pendre tot s'inventari
d'es testament
no hi cabia de content
tot serà meu
emperò tot va ésser neu
son pretenir.

El qui m'ha engreixat a mi
faig hereu meu
que de sa carn fetge i lleu
facen taiades
pes convidats i convidades
per berenar.

Que se faci un bon sopar
pompós i gros
que no hi manqui carn i arròs
pes matancers
que no planguin es doblers
per comprar suc

Continua a la pag.
següente

Ariany temps enrera

i que s'umpliguen es buc
fins que en voldran
i aquí disponc i man
per los meus dols
feis un ribell de bunyols
per darrerria
llavors també vull hi sia
dos glosadors
que no es cansin de fer gloses
perquè pens que aquestes coses
me serviran
per sortir del torment gran
del Purgatori
llavors aniré a la Glòria
quan Déu voldrà

Després decidesc deixar
cap i cervell
a l'Amo En Joan Tovell
es matador.
i que no li pegui es tremolor
en haver-me de matar
i perque no planguin purgues
en es meus budells ses Burgues
les vull deixar un bon llegat
i per ésser recordat
a una deix sa coeta
i a s'altra sa bufeta
i que la se penjin darrerria
i a Na Bàrbara Cadernera
sens per això fer enbuiss
per llegat li deix ets ulls

I amb una passa endavant
i s'altra endarrerria
a Na Francisca Genera
li deix es quatre potons
que cuidi es botifarrons
i sa varia
i es que va davant camina
mentres no troba cap llova
i a sa de Sa Canova
li deix ses serres
que serveixen a ses lenes
per fer cusits
i després pels embotits
deix una pella
a Na Francisca Tovella
perquè segons diuen d'ella
és molt bona pes trempat
i quan tots l'hauran tastat
sabran si és dolç o és fat
i en faran molt bona vega

I ans de dar per acabat
aquest lo meu testament
esper haurà abastament
menjar per tots
i si no basta pegau bots
i bon profit.

Biel Tovell

Mirau quines
quatre joves
d'esquerra a dreta
són na Bàrbara Mestre
Lladó (de C'as
Ferrer), na Catalina
Mestre Lladó (de C'as
Ferrer), na Bàrbara
Ribot Billoch (de Ca
na Billoch), i na
Maria Marimón
Gelabert (poblena).
Les podem veure
vestides de pagesa i
amb utensilis
d'aquell temps, els
quals, com per
exemple, les gerres,
les paneres o les
filoves avui ja no
les empram.

GLOSES QUE VA FER EN PERE GIL EN MOTIU DE LES MATANCES D'ARIANY.

Està clar com se suposa
que havent-hi en Pere Gil
i avui que duc es manil
no hi pot mancar una glosa.

Una glosa matancera
i que l'aprengui qui vol
pes porc no mos posam dol
ni tampoc tenim plorera.

Després de tant de tragi
ja que sa feina està llesta
toca fer un poc de festa
i pegar un clec de vi.

A ses matances d'Ariany
d'arròs n'hi ha un calderó
vos assegur que es glosador
treurà panxa de mal any.

Fa poc m'han penjat sa coa
ets allots per fer-me es feix
veig que això ningú ho deslloca
i jo tampoc no me'n queix
perque ben neta no "soa".

Es porc hauria de tenir
tant de llom com budellada
perque és carn que ben torrada
és molt bona de païr.

PLUVIOMETRE

Novembre:

Dia 6	6 l.
Dia 16.....	4 l.
Dia 19.....	6 l.
Dia 22.....	2 l.
Dia 30.....	12 l.
Total	30 l.

Desembre:

Dia 1	2 l.
Dia 2	2 l.
Dia 3	3 l.
Dia 4	6 l.
Dia 5	6 l.
Dia 9	2 l.
Dia 13.....	4 l.
Dia 14.....	3 l.
Dia 15.....	2 l.
Dia 16.....	5 l.
Total	35 l.

Dades facilitades per els germans Maimó.

Aquí teniu una relació de la pluja caiguda anys passats:

Any 1987.....	557 l.
Any 1988.....	451 l.
Any 1989.....	462 l.
Any 1990.....	620 l.
Any 1991.....	615 l.

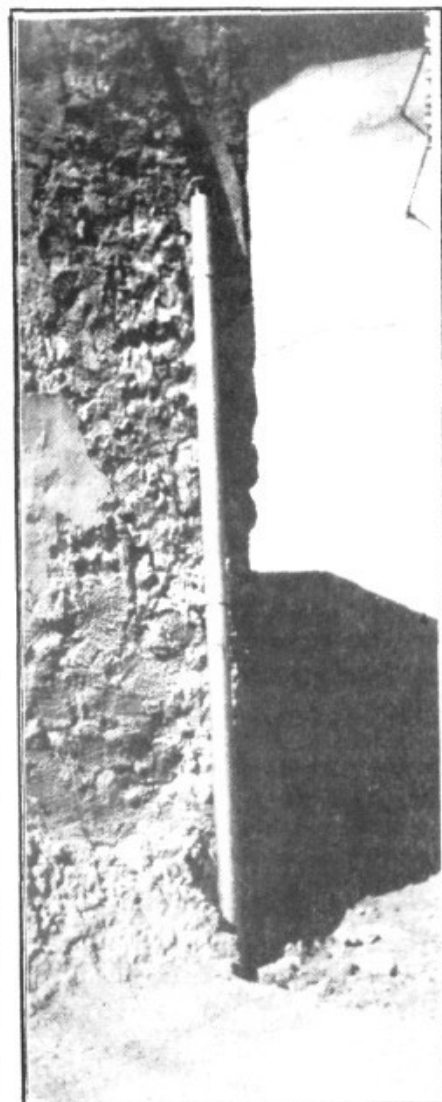
Pareix mentida, mirau per on quins cartells que nos han passat per els camins de fora vila, la idea dels cartells està molt bé, al menys un sap per on es troba, ara fixau-vos en lo que diver, no n'hi ha quasi cap que digui lo que toca, per un extern encara estan bé, perquè li fan creure que la Mare de Déu nom Bet, ara per persones d'Ariany això ja no nos passa, ses coses s'han de fer ben fetes o millor que no es facin, i lo que encara és més greu és que a tots els cartelllets hi surt el nom del Govern Balear i el de una Conselleria, no aniria gens malament que abans de gastar es doblers consultassi amb persones expertes així com s'escriuen els noms, o encara més greu posar noms que no es corresponen en la realitat, o sia, batian de bell nou un camí.

Començarem per comentar les fotografies superiors, resulta que aquestes dos cartells estan en el mateix camí un devona s'altre i no diver el mateix, com pot ser això?, el primer diu "Camí de Pou Jura" i el segon "Camí de Puig Jura", idò mirau per on que cap dels dos està bé, aquest camí mai ha estat d'es "Puig Jura" aquest camí, senyors, es diu "d'es Pou Jura", per fer-ho així, esteia millor sense indicadors.

Els altres dos tenen l'errada en l'ortografia, el primer per quedar millor hauria d'esser "d'es" i no "de es" com heu escrit, i el segon estaria millor si digués "Reconada" i no, com posau vosaltres "Reconade".

Senyors!, i en tudau de doblers!, ara o heu deixau així i segiu fent es ridícul, o les canviau i les tonnareu pagar, o sia, o feis es ridícul o les pagau dues vegades, feis lo que trobeu, però un altre vegada per favor consultau, si no teniu a ningú aquesta revista vos pot ajudar un poquet, encara que només sigui per no fer aquestes pizarades fora del text.

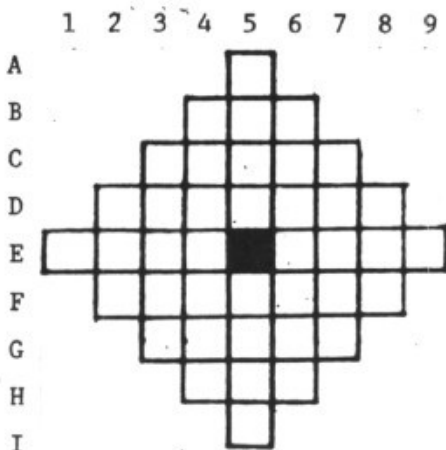
Quin altre endomassada que nos han fet aquest que posen es fils de l'etnicitat per devall dels carrers, es mereixen un 10 al mal gust i a la poca estètica, que s'ha vist mai aquestes tubos de ferro i per més c... de colon de plata, i ara no veis que això fa una plantassa?, Bon Jesús, quin mal gust que teniu!, de cada dia es posa més de moda tot lo mallonquí i aquestes tubos fan més foraster que anar a tonnar "xonisso" a sa plaça Major de San Ciutat per es foguerons de Sant Sebastià, si les haguéssiu posat de test o d'un material que no fos tan vistós hauria quedat millor, però que hem de fer?, ja les pintarem des colon de ses persianes.

LLETRES CREUADES

Horizontals: A)Cent a la numeració romana. B)Cadaſcun dels moviments que fa l'home quan camina, alçant i avançant un peu fins a tornar-lo posar en terra. C) Casa de camp amb un tros de terra no gaire gran. D)Pertanyent o relatiu a la lluita. E) Encensat, curt d'enteniment. (Rev) Interdicció sagrada sobre l'ús de certes coses o paraules. F)El principal dels pastors, mossos de llaurança o criats, encarregats de governar-los en representació del propietari. G) Ciutat del nord d'Àfrica. H) Príncep sobirà d'una nació, sia per elecció o per herència. I) Símbol químic del sofre.

Verticals: 1) Consonant. 2) Distància que hi ha entre el cap del dit polze i el del dit petit, tenint la mà oberta i els dits estesos. 3) Prendre i apropiar-se indegudament, amb violència o engany, allò que pertany a un altra. 4) Remoure en la pala. 5) Llavors de la planta coffeea aràbiga emprades per fer infusions. Excessivament gras. 6) Militar japonès. 7) Participi del verb lliurar. 8) Contracció de casa el. 8) Consonant.

PENSAMENTS

- Esser lliure, no és esser independent, és poder dependre del que estimam.
(Gustave Thibon)

TEST CULTURAL.

1.- A quin any es va beneir la primera església d'Ariany?

- 1570
- 1620
- 1790
- 1895

2.- Quinto Cecilio Metelo, fou el conqueridor de les Balears per els romans i al mateix temps, el fundador de la ciutat de Palma de Mallorca. Sabries dir a quin any aproximadament?

- 1912
- 123 a. de C.
- 1221
- 212 a. de C.

3.- Sabries dir quin és el puig que fa partió entre els pobles de Calvià, Estellencs i Puigpunyent?

- Tomir
- Puig major
- Galatzó
- Puig d'en Galileu

4.- Si parlam de Robert Graves, sabràs que parlam d'un personatge estranger afincat a Mallorca. Però em sabries dir quin era el seu ofici?

- Arquitecte
- Pintor
- Escriptor
- Escultor

5.- Sabries dir a on es va trobar la primera ceràmica incisa de Mallorca?

- A Capocorb Vell
- A Son Maimó de Petra
- A Sa Canova d'Ariany
- A Ses Païses d'Artà

PENSAMENTS

- Si de nit plores perquè no hi ha sol, les llàgrimes no et deixaran veure les estrelles.
(Rabindranath Tagore)

- L'home es defineix per la seva capacitat d'estimar.
(J.M. Marin Patino)

- Quan us sapareu del vostre amic, no us entrestigueu; car allò que més estimau en ell, pot semblar més clar en la seva absència, com el viannant veu més clara la muntanya desde la clara.
(Kahil Gibran)

REFRANYER

* De novembre enllà, agafa sa manta i no la deixis estar.

* De Nadal a sant Joan va mig any.

* De Santa catalina a Nadal un mes cabal.

* A Nadal neules i a Pasco panades.

* Durarà de Nadal a Sant Esteve.

* Nadal amb capell, Pasco amb capot.

SABIES QUE ...

* Les matances a partir d'enguany, només es poden fer durant els mesos de novembre, desembre i gener.

* A Mallorca, diàriament moren tres persones degut a malalties provocades per el consum de tabac.

* La gran quantitat de gent que pateix de pedres als ronyons, fins ara es creia que era degut a la calç que tenia l'aigua mallorquina, però un estudi recent de la Universitat de les Illes Balears, ha descobert que es degut a l'alimentació que tenim els mallorquins tan carregada de porc (sobrassada, botifarrons, llom, etc)

* Guillot equival al castellà "zorro" i Guineu a "zorra". A Ariany, tenim Son Guillot i Son Guineu. Quina relació deuen tenir aquests dos animals amb el nostre poble?

* El xinès és l'idioma més parlat en tot el món.

... IDO ARA JA HO SAPS!

LLETRES BARREJADES.

Intenta trobar enmig de tot aquest embolic de lletres, el llinatge de 10 coneguts escriptors mallorquins.

A S D F R Y U M U S
G A L M E S M N B V
N I O O B H J K R A
O K L Y I O P L E R
L N B A R T O K V C
A R E T N O R F O E
L K J H G F C S C A
L O I B O N E T L V
I J C A P E L L A S
V Y N B R E T Y P O

Biel Tovell.

Qualque vegada la mateixa naturalesa ens sorprèn en coses que ens deixen un poc estonats, com si ella també es volgués donar a conèixer, o per impressionar-mos fa algunes coses, aquí tenim una mostra ben fidedigne, en primer lloc podem veure una gíngala de figuera que va brotar de la soca d'aquest arbre, sens dubte era un exemplar per veure, ja que era d'unes dimensions considerables.

A la fotografia inferior de la part dreta podem observar una patata que va adoptar una forma un poc estranya, sembla com una mà de una persona, forma molt curiosa per la seva gran similitud amb una mà totalment de veres.

I ja per acabar un altre capritxo de la naturalesa, la darrera fotografia és una tomàtiga amb una forma un poc estranya, aquí falta un poc de imaginació per atribuir-li una forma concreta, però no per això no deixa d'esser una tomàtiga curiosa.

Des d'aquí volem dir que si alguna persona es troba un dia o l'altre amb unes coses semblants a aquestes no dubti en comunicar-ho, o fer-li una fotografia, ja que aquestes coses són irrepetibles, i si la mos fa arribar de molt bon gust les publicarem.

Les fotografies han estat realitzades per en Joan Ferrer Ramis.

Cançons per una excursió de la 3ª edat

Ja tornam estar encotxats,
això és bona condició,
quasi tot és gent major,
senyal de que tenim unió,
i que es boblers no hem acabat.

Sempre partim sense por,
quan noltros agafam carretera,
i en dos autocars de primera,
arribarem a n'es Dijous Bo.

Allà nos vàrem passejar,
i per tot donarem sa mirada,
amb un sol que acompanyava,
s'ambient que hi havia allà.

De tot i molt hi havia,
de tot podies triar,
per es que volia comprar,
sa bossa podies buidar,
i allà res se coneixia.

Lo primer vàrem visitar,
una gran exposició,
de cotxos que era de bo a millor,
per es que volia comprar.

Llavors voltàrem pes mercat,
i per tot donar sa mirada,
qualque bou i qualque vaca,
que un quedava espantat.

Arbres de moltes maneres,
també hi havia exposat,
i branques de fruit ben carregat,
que duien ses oliveres.

Llavors tornàrem voltar,
pes mercat de polls i gallines,
n'hi havia de totes mides,
i per tot podies triar.

Llavors mos tiràrem dins es trui,
i per enlloc podies passar,
una empenta aquí i una altra allà
que tot allò era un embui.

Una vegada haver sortit,
d'aquell embui de tanta gent,
d'allà tothom sortí content,
lo que ja duiem era cansament,
i no haguéssim repetit.

Però arribarem a la fi,
a una gran alameda,
a on si un tenia compra,
també si podia divertir.

Això era molta maquinària,
pes qui era conrador,
a n'aqueixa exposició,
tot era de s'Extensió Agrària.

Ja a n'es final vàrem trobar,
cotxos de molt de valor,
i si un duia un bon sarró,
allà era bo de buidar.

I aquí es Dijous Bo s'acabà,
i cap a s'autocar vàrem partir,
perque a les 12 havíem de partir,
en s'autocar cap a dinar.

A les dotze tothom acudí,
a s'hora que mos havien donada,
per seguir sa passejada,
i s'adéu a n'es Dijous Bo vàrem
dir.

Una vegada haver partit,
cap a Pollença mos n'anàrem,
i qualque so que cantàrem,
perqué fos més divertit.

Per Pollença vàrem passar,
i ja agafam cap a muntanya,
passant per Lluc que té bona
mirada,
però no mos vàrem aturar,
una Salve vàrem resar,
perqué la Mare de Déu mos ajudàs,
a n'aquesta passejada.

Però sense fer cap aturada,
per Escorca i es túnel vàrem
passar
i es Gorg Blau vàrem mirar,
perqué té bona mirada,
ple d'aigua que era tota blava,
que de damunt pareix la mar.

Llavors trobàrem es soldats,
que hi ha a n'es Puig Major,
i feien instrucció,
allà tots uniformats.

Però es xofers seguiren sa ruta,
perqué era hora de dinar,
a les dues havíem d'esser allà,
i molts ja duiem sa panxa buida.

A les dues vàrem arribar,
a n'es restaurant Marisol altra
vegada,
i aquí mateix férem s'entrada,
que està devora la mar,
a una explanada que hi ha,
a n'es Port de Sóller en bona
mirada.

Un arròs brut nos varen servir,
que estava a base de bé,
i a voler que ni va haver,
pes qui volia repetir.

Llavors vengué es segon plat,
dos bistecs en guarnició,
tot va esser de bo a millor,
i tothom quedà conhortat.

Llavors tampoc faltà s'aigo i
es vi,
ni es gelat per s'acabada,
tots quedàrem en sa panxa infla-
da,
amb so café i es suc que mos va-
ren servir,
i així ho poguérem savorir,
i quedar convidats una altra ve-
gada.

Llavors sortírem a passejar,
per dins aquella explanada,
i agafàrem cap a muntanya,
i a n'es cap damunt vàrem arribar
a uns miradors que hi ha,
que tenen una gran mirada.

Uns agafàrem es trenvia,
i a Sóller vàrem anar,
en questió de passejar,
i molt que vàrem disfrutar,
tot es camí vàrem ballar,
i així sa gent es divertia.

I aquí s'acabà sa història,
d'aquell Port de Sóller tan her-
mos,
molts ja diguérem "adiós",
i d'això molts en tendran memòria

A les quatre i mitja vàrem sor-
tir,
directe cap a Deià,
per una carretera estreta que hi
ha,
igual que si fos un camí,
fins que arribarem a la fi,
que a Deià vàrem passar,
un poble que és molt mal pla,
lo que de passejades és molt fi.

Però tampoc férem aturada,
i cap a Ariany que hi manca gent,
que es sol ja s'anava ponguent,
i a Valldemossa sa darrera mirada
d'aquesta gran passejada,
de sa que tothom quedà content.

D'aquí ja vengué sa carretera,
i xistes vàrem contar,
sa qüestió era arribar,
i que fos de sa millor manera.

Sor Bàrbara mos preparà,
un parell de cançons que estaven
bé,
acompanyat del dominé,
i tots plegats vàrem cantar.

A Ariany ja hem arribat,
en verdadera alegria,
no hem tengut cap averia,
i tot ha sortit acertat.

I ara ja hem despediré,
perqué sempre ho solc fer així,
res més vos puc oferir,
més que demostrar lo que se fer,
i que si en res més m'heu de me-
nester,
mandau que vos serviré,
en lo que vos pugui servir.

Jo som en Joan Frontera,
i no m'havia declarat,
però abans d'haver acabat,
vos dic que si en tornam fer cap,
mos surti tan verdadera.

Joan Frontera.
Novembre 1991.

GLOSA D'EN PERE-GIL

A ARIANY, BEN DE COR
*vesprés de la nit de matances
jamai no seré un estrany,
de vostre poble, Ariany,
tendre bones remembrances.*
*Vaig sentir molta calor
estant al vostre costat
per lo be que fui tractat
tant devora es fogueró
com a dins es menjador
quan vaig fer es meu glozat.*
*Per aixó vull fer present
meus desitjos d'amistat
fent vots de felicitat
per NADAL i ANY VINENT.*

*amb una abraçada
del vostre amic*
Pere Gil
desembre de l'any 1991.

DESESTIMADA UNA PROPOSICIO DEL PSM QUE SOL·LICITAVA MES RECURSOS PELS PACS (PUNTS D'ATENCIO CONTINUADA)

El passat 27 de novembre el Parlament de les Illes Balears rebutjà una Proposició No de Llei del PSM-Nacionalistes de Mallorca, que sol·licitava més dotacions de recursos humans i materials als PAC rurals i més vigilància a les zones conflictives en les quals els PAC han sofert alguns robatoris.

La proposició fou desestimada amb els vots del PP-UM i PSOE, amb l'argument que els PACS estan suficientment dotats.

Per la seva part, el Diputat del PSM-NM, Pere Sampol, incidí en la insuficiència de medis que permetin el trasllat del metge al domicili o lloc de l'accident en cas d'urgència i la necessitat de dotar als PACS amb més ambulàncies, ja que el servei és totalment insatisfactori.

Segons el PSM-Nacionalistes de Mallorca, els PACS haurien de cobrir tres objectius: atenció primària, centres d'orientació familiar i unitat de salut mental.

A més llarg plaç s'hauria de contemplar l'especialització geriàtrica, pediatria i promoció de la salut.

Palma, 3 de desembre de 1991.
Oficina de Premsa.

Nacionalistes de Mallorca

Exposició del "Tirant lo Blanc"

Com a cloenda al cicle dedicat al 500 aniversari de la primera edició de l'obra "Tirant lo Blanc" de Joanot Martorell i dins el marc de la campanya de mostres, música i conferències "Tres escenaris per a una història", s'inauguraren el passat 17 d'octubre i 5 de novembre.

L'exposició "Tirant lo Blanc, imatges i objectes" es va inaugurar a sa Llonja i es comptava amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya dins la política d'intercanvis que manté en la Conselleria de Cultura. Constava d'imatges i objectes relacionats amb l'època de Tirant a Mallorca, projecció d'un vídeo explicatiu sobre l'obra del Tirant, audició de música ambiental pròpia de l'edat mitjana i exposició de totes les edicions de Tirant lo Blanc.

"La música en temps del Tirant", en torn a la mítica obra cavalleresca es va inaugurar el dia 5 de novembre a la Casa de Cultura. Era una exposició d'instruments d'època localitzats a Mallorca i a altres indrets. Hi havia una programació d'audicions musicals comentades i visualitzacions de vídeos en torn de l'època i la cultura del segle XV. Arpes, cascavells, llaüts, peces musicals, xeremies i fotografies de retaules amb detalls musicals integren l'exposició de "La música en temps del Tirant".

Així mateix, la mostra es completava amb un audio-musical de 30 minuts, una audició comentada de música dels segles XIV i XV, acompanyada d'imatges relacionades amb les peces interpretades. L'exposició brindava l'oportunitat de conèixer el tresor artístic que constitueixen els nombrosos retaules gòtics que guarden els temples i convents de Mallorca. En una sèrie de fotografies es podien veure un total de vint-i-dos instruments musicals de l'època medieval i renaixentista.

A l'Arxiu del Regne de Mallorca, i amb el títol "Exposició sobre documents de l'època del Tirant" es podia veure una sèrie de documents i objectes de l'època que van desde textos legislatius, incunables, pergamins, segells reals o receptes de fer tintes.

La Conselleria de Cultura, Educació i Esports, organitzadora

de les activitats, coordinà un programa de visites a totes les exposicions per als alumnes dels centres escolars de Mallorca, amb l'objectiu que tota la societat mallorquina conegui definitivament l'obra i la vida de Tirant. Podem afirmar que la mostra reflectia molts dels aspectes de la vida mallorquina a l'època del naixement del Tirant.

DIRECCIO GENERAL DE CULTURA

**CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS
GOVERN BALEAR**

Hola amics! com anam de festes? esper que bé, per començar vos he de recordar que fa més o manco un mes, s'ha pintat a la vora de l'escola un altre camp de bàsquet i un altre de futbol, fins aquí tot molt bé ara el que passa és que només hi ha dues porteries de futbol, o sia, només es pot jugar a aquest esport a una de les dues pistes, en canvi a l'altre esport encara és més difícil jugar-hi, ja que cap de les dues pistes disposen de les corresponents cistelles per poder practicar-hi aquest esport, esper no haver de fer com l'inventor del bàsquet, el professor de la Universitat de Springfield, Jim Naismith que a uns pals hi va penjar dues caixes d'albercocs, ara bé, això era l'any 1891, i ja han passat cent anys, jo crec que a poc a poc (esper que no massa) ho arribarem a tenir tot si Déu ho vol i ...

Ja que hem parlat de futbol he de dir que com l'any passat s'ha tornat, el torneig escolar, en dos representants del nostre poble, el més petits jugadors que són molt novells als que no es pot demanar miracles, ja que són joves i no tothom neix ensenyat, per tant, el que s'ha de procurar es ensenyar-l'hi's el màxim possible ja que amb el temps poden arribar a ser bons jugadors, per un altra banda tenim els més grandets que ja tenen més col·locació al camp, i que si alguna vegada els heu vist jugar us podreu haver donat que alguns d'ells tenen una tècnica i

una visió de joc marevellosa i els altres no en tanta tècnica però si en molt esforç i moltes ganes; tot això ha estat possible a en Pep Alzamora que un any més fa que l'il·lusió d'aquests joves de poder demostrar el que saben és faci possible, enhorabona a tots i especialment a tú Pep.

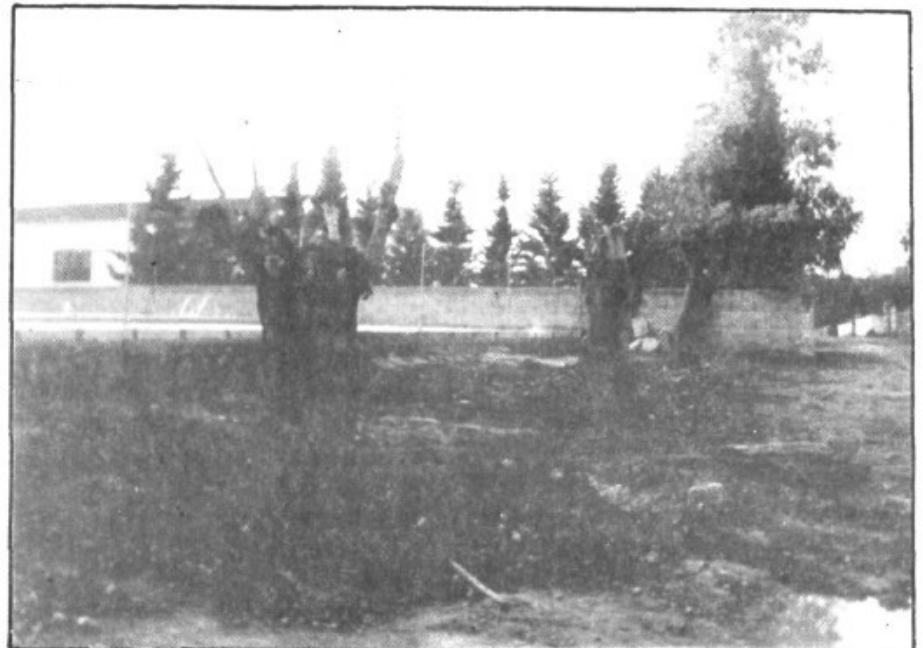
I passant ja al futbol, vuit són els partits als que mos hem de referir, amb un balanç de tres partits perduts, un d'empatat i quatre de guanyats, s'ha de dir que fins ara i disputades tretze jornades s'han guanyat cinc partits, tots per tres gols de

diferència, se n'han empatats tres i se n'han perduts cinc que no es pot considerar ni positiu ni negatiu degut a la diferència dels guanyats i els perduts, el més destacat d'aquests mesos és la primera victòria en molt de temps al Sant Joan per tres a zero, les victòries fora camp a C'an Picafort 1 - 4, i a Sant Marçal per 3 - 6 i acabant el 3 - 0 al Esporles.

Per part negativa, el 2 - 0 del Playa Arenal, i el 2 - 3 al camp del Rtvo. S. Forteza, dos dels equips capdavaners de la lliga als que s'hagués pogut guanyar, sobretot el segon ja que la primera part es guanyava per 2 - 0, però que a la segoa part es va perdre degut sobretot al mal comportament dels jugadors locals i a les facilitats defensives donades als atacants del S. Forteza, l'altra i darrera notícia és l'empat a zero gols contra el Platges de Calvià, que si bé segons part del públic ha estat un dels millors partits jugats fins el moment, no es va poder concretar en el resultat definitiu, i fins aquí la informació esportiva d'aquest nombre.

Adéu amics i fins una altre.

Tomeu Bauçà Frontera.

Una millona a la piscina, s'han sembrat oliveres a l'entrada.

Sa Farola Orelluda

- Cam anam Tonina?
 - Ja ho veus, veng de comprar ses "espicias" per es porc que aviat l'haurem de matar.
 - Deus haven llegit es "bandol" de s'Ajuntament?
 - Res he llegit, jo d'ençà que es saig no fa crides, de res me n'alter.
 - O es teu homo no va pes café?
 - Sí però no s'entretén mirant "bandols", s'estima més fer es truc.
 - Bé, idò es "bandol" diu que quan has de matar un porc, has d'avisar a s'Ajuntament perque es menescal vengui a analitzar-lo.
 - Mai l'he avisat, i sa perxada ha sortit ben bona, no l'he agafada mai a n'aquesta pesta que diven que tenen es porcs.
 - Mai has anat per sa llei, ja te vares casar perque havies fet Pasco abans del Ram, iestic ben segura que ets d'aquestes que encara maten ets porcs ermig d'es carrer.
 - I tú qué te penses que jo vull fer sa bruton per dins ca nostra?
 - Idò que trobes que es veinats s'han de menjar ses teves serres? Jo crec que estarien més contents si les arrambassis un bon enfilai de butifarrons.
 - Ara és hona!
 - Saps si les fotien una bona multa a tots aquests que maten es porcs ermig d'es carrer. Això no és de persones civilitzades, és de tercermundistes. No i no és gens mal de sebne perque t'assegur que es bassiot d'aigo i sang dura un parell de dies.
 - Bé, bé, deixeu anar, lo que tu penses així perque no et vaig convidar. Valdria més que t'encuidassis d'es teus nets i les fessis anar a jeure d'hona que fins a les dotze de sa nit les veus jugant per sa plaça.
 - Bé, però ana han posat ondas noves, a les 10 les han de treure

d'es bar i totham cap a caseva.
 - Ja era hona! ben bé que està que no veus que això era una vergonya. A n'es nostro temps, a posta de sal, totham a caseva a passar es rosari, i ara el passen per es quatre cantons.
 - Es que a n'aquell temps en podre's es sal, saps que d'aviat feia fosca. No hi havia tantes de faroles com ara.
 - No!, i ara n'han afegides un bon raig, sempre pareix en de dia.
 - No i així i tot, encara n'hi ha que n'estan ben queixosas.
 - Jesús!, sempre n'hi haurà que trobaran ossas a n'es lleu, saps si les haguessin de pagar d'es seus...
 - No, i te dic que enguany "s'illuminació" de Nadal l'han posada ben prest, no és com ets altres anys que l'encenien es dissabte de Nadal.
 - Jesús, molt de gasto, ni que fos es Bonn!
 - Ell es carrer Major és es nostro Bonn.
 - Sí! i a n'es clot de davant es Local, hi ponen posar sa Fort de ses Tortugues i farem es 10 reals justs.
 - Més valdria que envers de gastar tant en bombilles, nos pagassin s'excursió d'es vells que fa dos anys que no l'han feta.
 - Ara surt l'Ofici! namés penses en sa mejua i passejar. Ana no veus que s'Ajuntament no està per aquests gastos, ja basten es que duu amb ses síquies.
 - Tú sempre les defenses, ja veuràs com nos bastarà pa ni pasta, haurem de dur ses "alaques" a n'es "Montepio".
 - Es que per paga tot puja...
 - Ses cofradies i tot han pujat!, valien 10 duros i ara en vale 20!!!
 - Això res, ses misses!
 - I ara que passa en ses misses?

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS
 LLETRES CREUADES
 Horitzontals: A) C. B) Pas. C) Rafal. D) Polèmic. E) Babé. Ubat. F) Majoral. G) Rabat. H) Rei. I) T Verticals: 1) B. 2) Pam. 3) Robar. 4) Palejar. 5) Cafè. Obés. 6) Samurai. 7) Libat. 8) Cal. 9) T

LLETRES BARREJADES

A	S	D	F	R	Y	U	M	U	S	
G	A	L	M	E	S	M	N	B	V	
N	I	O	O	B	H	J	K	R	A	
O	K	L	Y	I	O	P	L	E	R	
L	N	B	A	R	T	O	K	V	C	
A	R	E	T	N	O	R	E	F	O	E
L	K	J	H	G	F	C	S	C	A	
L	O	I	B	O	N	E	T	L	V	
I	J	C	A	P	E	L	L	A	S	
V	Y	N	B	R	E	T	Y	P	O	

TEST CULTURAL
 1.- 1570
 2.- 123 a. de C.
 3.- Galatzó
 4.- Escriptor
 5.- A Sa Canova d'Ariany

- O no has anat a comenar-ne cap? Es dia que ho varen anunciar, hi vaig anar tot d'una i ell ja hi havia mig llibre ple. Se coneix que n'hi ha que tenen bo!
 - Idò! què te pareix?, ja ho diven: Qui té bo vala i qui no, nedala.
 - Sí, però això no és això, jo havia sentit dir que davant Déu tots som iguals, i aquí per lo vist n'hi ha que tenen preferència.
 - Deixeu anar, no les has pagades? idò ja està bé.
 - Bé qué no nos veurem a matines?
 - A Matines no ho sé, a sa xocolatada d'es vells aniré jo!
 - Ho trobaria raro. Alenta a destranpar-te.
 - No passis pena per jo, mira per tú.
 - Bé m'en vaig perque vull anar a cerca "barbeta" pes meu betlem.
 - Barbeta? o encara enromelles es betlem a n'aquestes altures? jo ja namés tenc humon per posar es naixement.
 - Bé, molts d'anys i ja nos veurem a n'es "xocolati".